



Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

15 päivänä helmikuuta 2023*

Energia – ACERin toimivalta – Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista – Oikeudellinen virhe – Asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 1 alakohta – Erosopimuksen 92 artikla – Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 308 artiklassa ja liitteessä 28 määrätty tapauskohtainen poikkeusjärjestelmä

Asiassa T-492/21,

Aquind Ltd, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),

Aquind Energy Sàrl, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg), ja

Aquind SAS, kotipaikka Rouen (Ranska),

edustajinaan S. Goldberg, solicitor, ja asianajaja E. White,

kantajina,

vastaan

Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER),
asiamiehinnään P. Martinet ja E. Tremmel, avustajanaan asianajaja B. Creve,

vastaajana,

jota tukevat

Euroopan parlamentti, asiamiehinnään A. Tamás ja O. Denkov,

ja

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinnään A. Lo Monaco, L. Vétillard ja É. Sitbon,

väliintulijoina,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien päätösneuvotteluissa kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja V. Tomljenović sekä tuomarit P. Škvařilová-Pelzl ja I. Nömm (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kirjaaja: hallintovirkamies I. Kurme,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa esitetyn,

ottaen huomioon 24.10.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Kantajat Aquind Ltd, Aquind Energy Sàrl ja Aquind SAS vaativat SEUT 263 artiklaan perustuvassa kanteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) valituslautakunnan 4.6.2021 tekemän päätöksen, joka koskee Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ranskan sähkönsiirtoverkkojen väliseen rajayhdysjohtoon liittyvää vapautusta koskevaa hakemusta (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta

- 2 Aquind Ltd on Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö. Se on toteuttaja hankkeessa, jossa on kyse Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ranskan sähkönsiirtoverkot yhdistävästä sähköverkkojen yhteenliitännästä (jäljempänä Aquind-rajayhdysjohto).
- 3 Aquind Ltd jätti 17.5.2017 verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 (EUVL 2009, L 211, s. 15) 17 artiklan nojalla hakemuksen, joka koski Aquind-rajayhdysjohtolle myönnettävää vapautusta. Tämä hakemus esitettiin Ranskan kansallisena sääntelyviranomaisena toimivalle Commission de régulation de l'énergie (CRE) ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisena sääntelyviranomaisena toimivalle Office of Gas and Electricity Marketsille (OFGEM).
- 4 Koska kansalliset sääntelyviranomaiset eivät päässeet vapautusta koskevasta hakemuksesta yhteisymmärrykseen, ne toimittivat sen 29.11.2017 ja 19.12.2017 asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti ACERille, jotta tämä tekisi siitä päätöksen.
- 5 ACER hylkäsi Aquind-rajayhdysjohtoon liittyvän vapautusta koskevan hakemuksen 19.6.2018 tekemällään päätöksellä (jäljempänä ACERin päätös).
- 6 Aquind Ltd valitti tästä päätöksestä 17.8.2018 ACERin valituslautakuntaan (jäljempänä valituslautakunta).
- 7 Valituslautakunta vahvisti ACERin päätöksen 17.10.2018 tekemällään päätöksellä ja hylkäsi siten Aquind-rajayhdysjohtoon liittyvän vapautusta koskevan hakemuksen.
- 8 Aquind Ltd riitautti tämän päätöksen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.12.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä. Unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisen päätöksen 18.11.2020 antamallaan tuomiolla Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542).
- 9 Valituslautakunta aloitti 5.2.2021 uudelleen Aquind Ltd:n ACERin päätöksestä nostamaa kannetta koskevan menettelyn.

- 10 Valituslautakunnassa pidettiin istunto 19.5.2021.
- 11 Valituslautakunta teki 4.6.2021 riidanalaisen päätöksen, jossa se totesi, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska se ei ole Brexitin vuoksi enää toimivaltainen antamaan ratkaisua menettelyssä, jossa on kyse Aquind-rajayhdysjohtoon liittyvää vapautusta koskevasta hakemuksesta.

Asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 12 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen
 - velvoittaa ACERin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 13 ACER, jota Euroopan parlamentti tukee, vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen
 - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 14 Euroopan unionin neuvosto vaatii pääasiallisesti kanteen hylkäämistä.

Oikeudellinen arviointi

- 15 Kantajat esittävät kanteensa tueksi kaksi kanneperustetta. Ensimmäisen kanneperusteen mukaan valituslautakunta katsoi virheellisesti, ettei se ole Brexitin vuoksi toimivaltainen, ja jätti siksi sille tehdyn valituksen tutkimatta. Toisen kanneperusteen mukaan valituslautakunta jätti noudattamatta Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 5.6.2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/942 (EUVL 2019, L 158, s. 22) 25 artiklan 3 kohdassa ja 28 artiklan 4 kohdassa säädettyjä vaatimuksia sekä rikkoi useita valituslautakunnan organisaatiota ja menettelyä koskevista säännöistä 1.12.2011 tehtyyn valituslautakunnan päätökseen nro 1-2011 sisältyviä säännöksiä.

Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan valituslautakunta teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, ettei se ole Brexitin vuoksi toimivaltainen

- 16 Ensimmäisessä kanneperusteessa kantajat väittävät, että valituslautakunta oli Brexitistä huolimatta edelleen toimivaltainen arvioimaan ACERin päätöstä uudelleen sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin oli kumonnut sen 17.10.2018 tekemän päätöksen. Ne väittävät nimittäin, että kyseisen lautakunnan oli SEUT 266 artiklan nojalla tehtävä uusi päätös, joka vastaa päätöstä, jonka se olisi tehnyt, jos se ei olisi tehnyt unionin yleisen tuomioistuimen toteamia virheitä, ja korostavat, että valituslautakunnan toimivalta perustuu suoraan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 713/2009 (EUVL 2009, L 211, s. 1) 19 ja 20 artiklaan eli nykyisin asetuksen 2019/942 28 ja 29 artiklaan sekä valituksen vireilläoloon.

- 17 Kantajat korostavat lisäksi, että jotta valituslautakunta olisi toteuttanut 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) noudattamisen edellyttämät toimenpiteet asetuksen N:o 713/2009 20 artiklan 3 kohdan ja asetuksen 2019/942 29 artiklan mukaisesti, sen olisi pitänyt korjata tehdyt virheet muuttamalla ACERin päätöstä silloisten valtuuksiensa ja tuolloin sovelletun menettelyn perusteella kyseisessä tuomiossa todetun lainvastaisuuden poistamiseksi. Ne katsovat, että samoin kuin SEUT 263 artiklan nojalla nostettujen kanteiden tapauksessa, valituslautakunnalle tehdyn valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä on arvioitava valituksen tekohetkellä vallinneen tilanteen perusteella, ja väittävät, että ACERin päätös ja siitä valituslautakunnalle tehty valitus tehtiin ennen asetuksen 2019/942 ja Brexitin voimaantuloa.
- 18 ACER, jota parlamentti tukee, vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.
- 19 On muistutettava, että SEUT 266 artiklan mukaan toimielimen, elimen tai laitoksen, jonka toimi on kumottu, on toteutettava tuomion, jolla kyseinen toimi on kumottu, täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Unionin tuomioistuin on todennut tältä osin, että tällaisen tuomion noudattamiseksi ja sen täytäntöön panemiseksi kokonaisuudessaan asianomaisen toimielimen, elimen tai laitoksen on noudatettava paitsi tuomion tuomiolauselmaa myös sen antamiseen johtaneita perusteluja, jotka ovat sille tarvittava tuki, koska ne ovat välttämättömät määrittäessä tuomiolauselman täsmällistä sisältöä (tuomio 26.4.1988, Asteris ym. v. komissio, 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199, 27 kohta).
- 20 Ennen kuin toimielin, elin tai laitos, jonka toimi on kumottu, toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, esiin tulee kuitenkin kysymys niiden toimivallasta, koska ne voivat toimia vain annetun toimivaltansa rajoissa (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2016, komissio v. McBride ym., C-361/14 P, EU:C:2016:434, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 SEUT 266 artiklasta johtuva toimimisvelvollisuus ei myöskään ole asianomaisen toimielimen, elimen tai laitoksen toimivallan lähde, eivätkä ne voi sen perusteella nojautua oikeudelliseen perustaan, joka on tällä välin kumottu (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2016, komissio v. McBride ym., C-361/14 P, EU:C:2016:434, 38 kohta ja tuomio 29.4.2020, Tilly-Sabco v. neuvosto ja komissio, T-707/18, ei julkaistu, EU:T:2020:160, 44 kohta).
- 22 SEUT 266 artiklasta johtuva toimimisvelvollisuus ei nimittäin vapauta kyseistä toimielintä, elintä tai laitosta tarpeesta perustaa toimi, joka sisältää toimenpiteen kumoamisesta annetun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet, oikeudelliselle perustalle, jolla ensinnäkin annetaan sille toimivalta antaa kyseessä oleva toimi ja joka toiseksi on voimassa toimen antamishetkellä (tuomio 19.6.2019, C & J Clark International, C-612/16, ei julkaistu, EU:C:2019:508, 40 kohta).
- 23 Näin ollen ensimmäiseksi on määritettävä, onko toimielin, elin tai laitos toimivaltainen toimimaan, ja jos on, niin minkä unionin oikeuden tietyn määräyksen tai säännöksen perusteella. Vasta sen jälkeen määritetään ne nimenomaiset aineelliset säännöt ja menettelysäännöt, jotka ohjaavat kyseisen toimielimen toimintaa. Jos sinä ajankohtana, jona unionin toimielimellä, elimellä tai laitoksella on tarkoitus antaa jokin erityinen päätös, ei ole voimassa olevaa pätevää oikeudellista perustaa, ei kuitenkaan voida vedota oikeussääntöjen ajallista seuraantoa ohjaaviin periaatteisiin ja soveltaa sellaisia aineellisia säännöksiä tai määräyksiä, jotka aiemmin ohjasivat aiempia toimia (julkisasiamies Sharpstonin ratkaisuehdotus komissio v. McBride ym., C-361/14 P, EU:C:2016:25, 86 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 25.10.2007, SP ym. v. komissio, T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317, 117 kohta).

- 24 Tämän oikeuskäytännön valossa on tarkistettava, saattoiko valituslautakunta 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) julistamisen jälkeen perustaa kyseisen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet sisältävän toimen oikeudelliselle perustalle, jolla ensinnäkin annetaan sille toimivalta antaa kyseessä oleva toimi ja joka toiseksi oli voimassa toimen antamishetkellä.
- 25 Tämä edellyttää käsiteltävässä asiassa sen määrittämistä, mitkä toimenpiteet olisivat voineet olla tarpeen 18.11.2020 annetun tuomioon Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi.
- 26 Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että Aquind Ltd oli jättänyt CRE:lle ja OFGEM:lle hakemuksen, jossa se pyysi Aquind-rajayhdysjohdolle asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan nojalla myönnettävää vapautusta. Näiden kahden kansallisen sääntelyviranomaisen erimielisyyden vuoksi vapautusta koskeva hakemus oli toimitettu ACERille asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
- 27 ACER hylkäsi Aquind-rajayhdysjohtoon liittyvän vapautusta koskevan hakemuksen 19.6.2018 tekemällään päätöksellä. ACER katsoi, ettei Aquind Ltd täyttänyt yhtä poikkeuksen myöntämisedellytystä, nimittäin asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä edellytystä, jonka mukaan investointiin liittyvän riskin on oltava niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi. Valituslautakunta vahvisti ACERin päätöksen 17.10.2018 tekemällään päätöksellä ja hylkäsi siten Aquind-rajayhdysjohtoon liittyvän vapautusta koskevan hakemuksen.
- 28 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 18.11.2020 antamallaan tuomiolla Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) valituslautakunnan 17.10.2018 tekemän päätöksen, koska se katsoi yhtäältä, että valituslautakunta oli valvonut ACERin päätöstä vain rajoitetusti, ja toisaalta, että valituslautakunta oli ottanut käyttöön vapautusten myöntämistä uusille rajayhdysjohtojen koskevan lisäedellytyksen, josta ei ole säädetty lainsäädännössä, edellyttämällä, että ennen vapautusta koskevan hakemuksen jättämistä jätetään hakemus, jossa pyydetään taloudellista tukea yhteistä etua koskevaan hankkeeseen liittyviin investointeihin.
- 29 Kun otetaan huomioon 18.11.2020 annettu tuomio Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542), sen täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet voisivat koostua valituslautakunnan suorittamasta ACERin päätöksen uudelleenarvioinnista, jossa ei tarkastella pelkästään ilmeistä arviointivirhettä, minkä yhteydessä on huolehdittava siitä, ettei toisteta unionin yleisen tuomioistuimen toteamaa virhettä eli vaadita taloudellista tukea koskevan pyynnön esittämistä etukäteen valituslautakunnan arvioidessa investointiin liittyvän riskin suuruutta koskevaa edellytystä.
- 30 Tässä yhteydessä on todettava, että toisin kuin kantajat väittävät, nämä toimenpiteet eivät voi koostua siitä, että viran puolesta tehdään päätös, jolla niille myönnetään pyydetty vapautus. Marraskuun 18. päivänä 2020 annetusta tuomiosta Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) ei nimittäin ilmene, että unionin yleinen tuomioistuin olisi katsonut, että asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty investointiin liittyvän riskin suuruutta koskeva edellytys täyttyi ja että valituslautakunta oli velvollinen tekemään uuden päätöksen, joka mahdollistaa vapautuksen.

- 31 Koska kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavien toimenpiteiden tyyppi on yksilöity, on selvitettävä, oliko riidanalaisen päätöksen teko hetkellä eli 4.6.2021 voimassa oikeudellinen perusta, jonka nojalla valituslautakunta saattoi toteuttaa tämäntyyppisiä toimenpiteitä sisältävän toimen.
- 32 Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että oikeudellista perustaa ja riidanalaisen päätöksen antamisessa noudatettua menettelyä koskevat säännöt ovat menettelysääntöjä (ks. vastaavasti tuomio 29.3.2011, ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 90 kohta; tuomio 12.9.2007, González y Díez v. komissio, T-25/04, EU:T:2007:257, 60 kohta ja tuomio 31.3.2009, ArcelorMittal Luxembourg ym. v. komissio, T-405/06, EU:T:2009:90, 67 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yleensä katsotaan, että menettelysääntöjä voidaan soveltaa sinä päivänä, jona ne tulevat voimaan (ks. tuomio 26.3.2015, komissio v. Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Kun unionin yleinen tuomioistuin kumosi 17.10.2018 tehdyn valituslautakunnan päätöksen, minkä vuoksi valituslautakunnan oli tutkittava ACERin päätös uudelleen, oikeudellinen perusta, jonka nojalla se voi tutkia ACERin päätöksistä, myös vapautusten myöntämistä koskevista päätöksistä, tehdyt valitukset, sisältyi käsiteltävässä asiassa asetuksen 2019/942 28 artiklaan. Asetus 2019/942 korvasi nimittäin asetuksen N:o 713/2009 ja tuli voimaan 4.7.2019 eli ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä. Asetuksen 2019/942 28 artiklan säännöksiä oli siis lähtökohtaisesti sovellettava käsiteltävässä asiassa (ks. vastaavasti tuomio 7.9.2022, BNetzA v. ACER, T-631/19, EU:T:2022:509, 21 ja 81 kohta). Oikeudellinen perusta, jonka nojalla ACER voi tehdä päätöksen vapautusta koskevasta hakemuksesta, sisältyi asetuksen 2019/942 10 artiklaan ja sähköisen sisämarkkinoista 5.6.2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 (EUVL 2019, L 158, s. 54) 63 artiklan 5 kohtaan.
- 34 Näitä säännöksiä, joilla ACER valtuutetaan tutkimaan rajayhdysjohtoon liittyvä vapautusta koskeva hakemus, ja säännöksiä, joissa valituslautakunta valtuutetaan arvioimaan kyseistä hakemusta koskevaa ACERin päätöstä, voidaan kuitenkin soveltaa ainoastaan silloin, kun voimansiirtojohto ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot, kuten asetuksen 2019/943 2 artiklan 1 alakohdassa ja myös asetuksen N:o 714/2009 2 artiklan 1 kohdassa säädetään.
- 35 Asetuksissa 2019/942 ja 2019/943 ei sitä vastoin anneta ACERille toimivaltaa tutkia jäsenvaltion ja kolmannen maan väliseen rajayhdysjohtoon liittyvää vapautusta koskevaa hakemusta eikä varsinkaan valituslautakunnalle toimivaltaa arvioida tällaista hakemusta koskevaa ACERin päätöstä.
- 36 Brexitin seurauksena Aquind-rajayhdysjohtohanke koskee nyt kuitenkin jäsenvaltion ja kolmannen maan välistä rajayhdysjohtoa. Tästä seuraa, ettei ACER eikä valituslautakunta voinut perustaa 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet sisältävää toimea oikeudelliseen perustaan, jonka nojalla ne olivat alun perin valtuutettuja toteuttamaan kyseisen toimen.
- 37 Tämän päätelmän perusteella on tutkittava, saattoivatko ACER ja valituslautakunta perustaa 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöönpanotoimenpiteet sisältävän toimen muuhun oikeudelliseen perustaan kuin asetuksiin 2019/942 ja 2019/943 sisältyvään oikeudelliseen perustaan.

- 38 Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä suhdetta säännellään tältä osin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen (EUVL 2020, L 29, s. 7; jäljempänä erosopimus) sekä Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen (EUVL 2021, L 149, s. 10; jäljempänä kauppaa- ja yhteistyösopimus) määräyksillä.
- 39 Ensinnäkin erosopimuksen 92 artiklan, jonka otsikko on ”Vireillä olevat hallinnolliset menettelyt”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
- ”Unionin toimielimillä, elimillä ja laitoksilla säilyy toimivalta hallinnollisissa menettelyissä, jotka on pantu vireille ennen siirtymäkauden päättymistä ja jotka koskevat sitä, onko a) Yhdistynyt kuningaskunta tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuva tai sinne sijoittautunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö noudattanut unionin oikeutta; tai b) onko Yhdistyneessä kuningaskunnassa noudatettu unionin kilpailulainsäädäntöä.”
- 40 Erosopimuksen 92 artiklan 4 kohdassa määrätään, että unioni toimittaa kolmen kuukauden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä Yhdistyneelle kuningaskunnalle luettelon kaikista yksittäisistä vireillä olevista hallinnollisista menettelyistä, jotka kuuluvat 1 kohdan soveltamisalaan.
- 41 Aluksi on todettava, ettei säännös, jonka merkitys on selvä ja yksiselitteinen, edellytä minkäänlaista tulkintaa (tuomio 25.11.2009, Saksa v. komissio, T-376/07, EU:T:2009:467, 22 kohta ja tuomio 13.7.2018, Société générale v. EKP, T-757/16, EU:T:2018:473, 33 kohta). Jo erosopimuksen 92 artiklan 1 kohdan sanamuodosta voidaan päätellä, ettei kyseistä kohtaa sovelleta hallinnollisiin menettelyihin, jotka koskevat asetuksen 2019/943 63 artiklan mukaisiin rajayhdysjohtoihin liittyviä vapautuspyyntöjä. Erosopimuksen 92 artiklassa nimittäin annetaan unionin toimielimille, elimille ja laitoksille toimivalta vain tietyissä hallinnollisissa menettelyissä, jotka koskevat sitä, onko Yhdistyneen kuningaskunnan toimielimet, elimet ja laitokset tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat tai sinne sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt noudattaneet unionin oikeutta. Unionin toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on siten toimivalta tutkia Yhdistyneen kuningaskunnan toimielimiä, elimiä ja laitoksia sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvia tai sinne sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevia asioita ja tarvittaessa määrätä niille tai heille seuraamuksia, jos menettely on pantu vireille ennen siirtymäkauden päättymistä.
- 42 Seuraavaksi on huomautettava, että komissio vahvisti valituslautakunnalle 10.5.2021 lähetetyllä sähköpostiviestillä, ettei käsiteltävään asiaan liittyvää hallinnollista menettelyä ollut erosopimuksen 92 artiklan 4 kohdan mukaisesti laaditussa hallinnollisten menettelyjen luettelossa. On täsmennettävä, että kyseisessä määräyksessä määrätään yksiselitteisesti, että Yhdistyneelle kuningaskunnalle kolmen kuukauden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä toimitettavassa luettelossa on ”kaikki” yksittäiset vireillä olevat hallinnolliset menettelyt, jotka kuuluvat 1 kohdan soveltamisalaan, ja ettei kyse ole siis ”pelkästään tiedotustarkoituksessa” laadittavasta luettelosta, toisin kuin kantajat väittävät.
- 43 Lisäksi CRE ja OFGEM julkaisivat 27.1.2021 omilla verkkosivustoillaan vastaavasti tiedotteen, jossa ilmoitettiin, että vapautuksen myöntämistä Aquind-rajayhdysjohdolle koskeva menettely oli päätetty lopettaa sillä perusteella, ettei kyseiseen hankkeeseen sovelleta enää asetuksen 2019/942 63 artiklassa säädettyä poikkeusjärjestelmää Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan erottua unionista.

- 44 Lopuksi on todettava, että toisin kuin kantajat väittävät, erosopimuksen 92 artiklasta ei ilmene yleistä periaatetta, jonka mukaan Brexitin ei pitäisi keskeyttää vireillä olevia menettelyjä. Kuten ACER korosti perustellusti, tämä määräys on päinvastoin poikkeus pääperiaatteesta, jonka mukaan unionin oikeutta – ja siten unionin elinten toimivaltaa – ei sovelleta enää Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sen jälkeen, kun se erosi unionista ja unionin oikeusjärjestyksestä.
- 45 Toiseksi kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 309 artiklassa määrätään seuraavaa:
”Kumpikin osapuoli varmistaa, että siirtymäkautta pidemmälle ulottuvia vapautuksia, joita niiden lainkäyttöalueilla on myönnetty unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisille siirtoyhteyksille asetuksen [2019/943] 63 artiklan nojalla – –, sovelletaan edelleen niiden lainkäyttöalueiden lainsäädännön ja sovellettavien ehtojen mukaisesti.”
- 46 Kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 309 artikla, jonka merkitys on selvä ja yksiselitteinen, ei edellytä minkäänlaista tulkintaa. Se koskee nimittäin ainoastaan ”myönnettyjä” eli jo olemassa olevia vapautuksia eikä siten vapautuksen myöntämistä koskevia hakemuksia, joita vielä tutkitaan. Näin ollen valituslautakunta ei voi toteuttaa 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä myöntämällä Aquind-rajayhdysjohdolle vapautuksen kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 309 artiklan nojalla.
- 47 Kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 308 artiklassa ja liitteessä 28 määrättiin erityisestä vapautusjärjestelmästä. Kyseisessä määräyksessä ja liitteessä, johon siinä viitataan, määrätään nimittäin, että osapuoli voi päättää olla soveltamatta kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 306 ja 307 artiklaa – joissa määrätään muun muassa verkkoon pääsystä, verkkoon liittamisestä tai sen käytöstä perittävistä maksuista – uuden infrastruktuurin rakentamiseen, jos infrastruktuuri-investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi.
- 48 Kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 308 artiklassa, sen liitteessä 28 tai missään muussakaan kyseisen sopimuksen määräyksessä ei kuitenkaan anneta ACERille eikä siten myöskään valituslautakunnalle toimivaltaa päättää sähkön rajayhdysjohtoja koskevista vapautushakemuksista. Kuten valituslautakunta perustellusti korosti, poikkeusjärjestelmän täytäntöönpano edellyttää mukautuksia ja toimenpiteitä asianomaisilta jäsenvaltioilta ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta.
- 49 Lisäksi unionin sisämarkkinasääntöjä koskevan poikkeusjärjestelmän soveltamisala ja kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 308 artiklassa ja liitteessä 28 määrätyn vapautusjärjestelmän soveltamisala poikkeavat toisistaan. Jälkimmäinen järjestelmä koskee näet ainoastaan kauppaja- ja yhteistyösopimuksen määräyksistä, nimittäin sen 306 artiklasta, joka koskee kolmansien osapuolten pääsyä siirto- ja jakeluverkkoihin, ja 307 artiklasta, joka koskee verkon käyttöä ja siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttämistä, tehtäviä poikkeuksia.
- 50 Kantajat eivät voi siten vedota kauppaja- ja yhteistyösopimuksen 308 artiklaan ja liitteeseen 28 väittäessään, että valituslautakunta oli toimivaltainen toteuttamaan 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

- 51 Tästä seuraa, ettei ole olemassa mitään asetuksen 713/2009 20 artiklan 3 kohtaa eikä asetuksen 2019/942 29 artiklaa vastaavaa säännöstä, jolla ACERille ja valituslautakunnalle annettaisiin valtuudet toimia jäsenvaltion ja kolmannen maan välisen rajayhdysjohdon yhteydessä ja soveltaa asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja asetuksen 2019/943 63 artiklaan sisältyviä aineellisia säännöksiä.
- 52 Millään kantajien väitteellä ei voida kyseenalaistaa valituslautakunnan päättelyn perusteltavuutta.
- 53 Ensinnäkin on hylättävä kantajien väite, jonka mukaan restitutio in integrum -periaate tarkoittaa sitä, että ACER aloittaa uudelleen sen käsiteltäväksi saatetun menettelyn siinä vaiheessa, kun lainvastaisuus oli ilmennyt, ja että se tekee uuden päätöksen, joka ei sisällä unionin yleisen tuomioistuimen tuomiossa todettua lainvastaisuutta ja jolla näin ollen hyväksytään vapautusta koskeva hakemus.
- 54 Tämä väite ei nimittäin riitä kyseenalaistamaan sitä, ettei valituslautakunta ole enää toimivaltainen tutkimaan ACERin päätöstä. Kuten edellä 30 kohdassa korostettiin, unionin yleinen tuomioistuin ei ole myöskään todennut, että asetuksen N:o 714/2009 17 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty investointiin liittyvän riskin suuruutta koskeva edellytys täyttyi ja että valituslautakunta oli siten velvollinen tekemään uuden päätöksen, joka mahdollistaa vapautuksen.
- 55 Toiseksi kantajat väittävät, että vapautushakemuksia koskevat päätökset ovat luonteeltaan toteavia ja että ne tulevat voimaan kyseessä olevan hakemuksen jättämispäivänä. Kantajien mukaan tästä seuraa, että niiden vuonna 2017 jättämän hakemuksen kohteena olevaa vapautusta on pidettävä kauppaj- ja yhteistyösopimuksen 309 artiklassa tarkoitettuna ”olemassa olevana poikkeuksena”.
- 56 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Valituslautakunta katsoi nimittäin perustellusti, että päätös, jolla hyväksyttiin rajayhdysjohtoon liittyvää vapautusta koskeva hakemus, on toimi, jolla on vaikutuksia sen tekohetkestä alkaen, ja että sen edunsaajan oikeudellinen asema muuttuu näin ollen vasta tämän päätöksen tekohetkellä. Tällaisella päätöksellä ei siis voi luoda uusia oikeuksia taannehtivasti vapautusta koskevan hakemuksen jättämispäivästä lukien.
- 57 Kolmanneksi kantajat väittävät virheellisesti, että asetuksen 2019/942 29 artiklassa annetaan valituslautakunnalle toimivalta toteuttaa 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.
- 58 Asetuksen 2019/942 29 artiklan viimeisessä virkkeessä nimittäin säädetään, että ”ACER toteuttaa kaikki unionin tuomioistuimen tuomion noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet” ja toistetaan siten SEUT 266 artiklan sisältö. Edellä 19–22 kohdassa esitettyjen viimeksi mainittua artiklaa koskevien toteamusten mukaisesti myöskään asetuksen 2019/942 29 artiklasta johtuva toimintavelvollisuus ei voi olla ACERin toimivallan peruste eikä antaa ACERille mahdollisuutta vedota oikeudelliseen perustaan, jota ei voida enää soveltaa käsiteltävän asian tilanteeseen. Valituslautakunnan ACERin päätöksiin kohdistama valvonta 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä siis edellytti, että valituslautakunta oli toimivaltainen riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, mikä ei toteutunut käsiteltävässä asiassa.

- 59 Kaiken edellä esitetyn perusteella valituslautakunta ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, ettei se ollut Brexitin jälkeen enää toimivaltainen antamaan ratkaisua ACERin päätöksestä ja toteuttamaan 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä.
- 60 Ensimmäinen kanneperuste on siten hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee asetuksen 2019/942 25 artiklan 3 kohdassa ja 28 artiklan 4 kohdassa säädettyjen vaatimusten noudattamatta jättämistä sekä useiden valituslautakunnan työjärjestyksen määräysten rikkomista

- 61 Kantajat väittävät, että valituslautakunta on rikkonut asetuksen 2019/942 25 artiklan 3 kohtaa ja 28 artiklan 4 kohtaa sekä oman työjärjestyksensä määräyksiä. Kantajien mukaan yksi valituslautakunnan jäsenistä oli nimittäin poissa 19.5.2021 pidetystä istunnosta, muut valituslautakunnan jäsenet eivät käyttäneet puheenvuoroja istunnossa, istunnon pöytäkirja ei ollut riittävän yksityiskohtainen, eivätkä kantajat voineet tietää, olivatko kaikki valituslautakunnan jäsenet olleet läsnä valituslautakunnan jäsenten kokouksessa ja osallistuneet päätöksentekoprosessiin, koska kyseisen kokouksen pöytäkirjaa ei julkaistu ACERin verkkosivustolla.
- 62 ACER, jota parlamentti tukee, katsoo, että tämä kanneperuste on hylättävä lähinnä tehottomana, koska kantajien väittämien sääntöjenvastaisuuksien puuttuessa riidanalainen päätös ei voinut olla asiasisällöltään erilainen.
- 63 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kantajalla ei ole mitään perusteltua intressiä vaatia päätöksen kumoamista menettelymääräysten rikkomisen vuoksi, jos hallinnolla ei ole asiassa harkintavaltaa ja sen oli toimittava niin kuin se on tehnyt, koska tällaisessa tapauksessa tämän päätöksen kumoaminen johtaisi ainoastaan sellaisen uuden päätöksen tekemiseen, joka on aineellisoikeudellisesti samanlainen kuin kumottu päätös (tuomio 6.7.1983, Geist v. komissio, 117/81, EU:C:1983:191, 7 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 4.2.2016, Italian International Film v. EACEA, T-676/13, EU:T:2016:62, 54 kohta ja tuomio 7.7.2021, HM v. komissio, T-587/16 RENV, ei julkaistu, EU:T:2021:415, 30 kohta).
- 64 Kantajalla ei varsinkaan ole intressiä tietyn kanneperusteen perusteella vaatia kumoamaan päätöstä, jossa kieltäydytään toimimasta tietyssä asiassa, jos kyseisellä hallinnolla ei missään tapauksessa ole toimivaltaa toimia siinä asiassa, jolloin päätöksen kumoaminen kyseisen kanneperusteen perusteella johtaisi ainoastaan sellaisen uuden päätöksen tekemiseen, jossa kieltäydytään toimimasta mainitussa asiassa (määräys 14.7.2020, Shindler ym. v. komissio, T-627/19, EU:T:2020:335, 49 kohta).
- 65 Ensimmäisen kanneperusteen tarkastelun perusteella on selvää, ettei valituslautakunta ollut missään tapauksessa Brexitin jälkeen enää toimivaltainen toteuttamaan 18.11.2020 annetun tuomion Aquind v. ACER (T-735/18, valitus vireillä, EU:T:2020:542) täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä.
- 66 Kuten ACER perustellusti toteaa, toinen kanneperuste on siten hylättävä tehottomana, eikä sen perusteltavuutta ole tarpeen tutkia, ja kanne on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 67 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kyseisen työjärjestyksen 135 artiklan mukaan kohtuuden niin vaatiessa unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että hävinnyt asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan mutta tämä veloitetaan korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut vain osittain tai että tätä ei lainkaan veloiteta korvaamaan oikeudenkäyntikuluja.
- 68 Vaikka kantajien vaatimukset eivät ole menestyneet käsiteltävässä asiassa ja ne ovat hävinneet asian, valituslautakunnan toimivallan puuttuminen johtuu kuitenkin Brexitistä. Tämä kantajien tahdosta riippumaton seikka tapahtui ACERin elimissä käydyn menettelyn aikana sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin oli kumonnut valituslautakunnan alkuperäisen päätöksen. Nämä erityiset olosuhteet huomioon ottaen unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa on oikeudenmukaista velvoittaa kantajat ja ACER vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.
- 69 Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Parlamentti ja neuvosto vastaavat siten omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Kanne hylätään.**
- 2) Aquind Ltd, Aquind SAS, Aquind Energy Sàrl ja Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER) vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**
- 3) Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Tomljenović

Škvařilová-Pelzl

Nömm

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä helmikuuta 2023.

Allekirjoitukset